

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเรียนรู้อย่างมีความสุขตามแนวปฏิรูปการศึกษาของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์

A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF LEARNING WITH HAPPINESS BASED ON EDUCATIONAL REFORM FOR STUDENTS OF SANTIRAT VOCATIONAL COLLEGE

สุวรรณา นาควิบูลย์วงศ์

อาจารย์ประจำภาควิชาอาชีวศึกษา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail: S_narkwiboonwong@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเรียนรู้อย่างมีความสุขตามแนวปฏิรูปการศึกษาของนักเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีการศึกษา 2554 จำนวน 335 คนได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีปัจจัยในด้านคุณลักษณะของครู คุณลักษณะของเพื่อนคุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครองคุณภาพการเรียนการสอนคุณลักษณะผู้เรียนและการเรียนรู้อย่างมีความสุข ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเรียนรู้อย่างมีความสุขตามแนวปฏิรูปการศึกษาของนักเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี ($\chi^2=54.78df=82$ $p=1.00$ $GFI=0.99$ $AGFI=0.98$ $RMR=0.01$ $RMSEA=0.00$) ปัจจัยทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้ร้อยละ 78 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขมากที่สุดคือ คุณภาพการเรียนการสอน รองลงมาคือ คุณลักษณะของครูคุณลักษณะผู้เรียนคุณลักษณะของเพื่อนและคุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขมากที่สุดคือ คุณลักษณะของครู และคุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขมากที่สุดคือ คุณลักษณะของครู

คำสำคัญ : โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ การเรียนรู้อย่างมีความสุข อาชีวศึกษา ปฏิรูปการศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this study were to develop and validate a causal relationship model of learning with happiness based on educational reform for students of Santirat Vocational College. The sample, obtained by stratified random sampling, consisted of 335 students in the academic year 2011. A questionnaire was used to collect data on the factors affecting learning with happiness. The involved factors were the characteristics of teachers, the characteristics of friends, the characteristics of parents, the characteristics of students, the quality of instruction, and learning with happiness. The research findings could be concluded that the model was in line with empirical data with all goodness of fit indices satisfying the required criteria ($\chi^2=54.78$, $df=82$, $p=1.00$, $GFI=0.99$, $AGFI=0.98$, $RMR=0.01$, $RMSEA=0.00$). All factors in the model could explain the variance of learning with happiness for 78 percent. The factor that had the most direct effect on learning with happiness was the quality of instruction, to be followed by the characteristics of teachers, the characteristics of students, the characteristics of friends, and the characteristics of parents, respectively. The factor that had the most indirect effect on learning with happiness was the characteristics of teachers, to be followed by the characteristics of parents. The factor that had the highest overall effect on learning with happiness was the characteristics of teachers.

KEYWORDS : causal relationship model, learning with happiness, vocational education, educational reform

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้สามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จากแนวโน้มดังกล่าว ทำให้ผู้เกี่ยวข้องต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและคุณภาพของคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีของประชากรในประเทศ สำหรับประเทศไทยได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทย ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) โดยนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการพร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การเสริมสร้างทุนสังคม

(ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนทางวัฒนธรรม) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชน ขณะเดียวกันจำเป็นต้องปรับตัวในการเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ เพื่อสามารถไขว่คว้าโอกาสที่เกิดขึ้น และเพิ่มภูมิคุ้มกันของทุนที่มีอยู่ในสังคมไทยได้อย่างเหมาะสมพร้อมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

การจัดการอาชีวศึกษามีเป้าหมายในการผลิตกำลังคนเข้าสู่อาชีพจึงมุ่งผลิตกำลังคนที่มีทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการและก้าวสู่มาตรฐาน อันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง แต่การเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษายังไม่บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 20-21) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาของประเทศไทยว่าส่วนใหญ่ยังมีปัญหาหลายด้าน ได้แก่ การขาดทิศทางและเป้าหมายการผลิตและพัฒนาโดยรวม มีผลให้ การจัดการศึกษาเป็นไปตามความพร้อมของสถานศึกษา

ไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและประเทศชาติ กระแสปรัชญานิยมในหมู่เยาวชนและประชาชนทำให้สัดส่วนผู้เรียนด้านอาชีวศึกษามีน้อยลง ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนกำลังแรงงานระดับกลางอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี (2554: 40) ที่กล่าวถึงสัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายนักเรียน สายสามัญอยู่ในอัตรา 40:60 แต่การเรียนต่อในสายอาชีวศึกษา ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนระดับกลางของประเทศ นับเป็นจุดอ่อนด้อยต่อการขยายการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและเพิ่มผลิตภาพโดยรวมของประเทศ และจากการวิเคราะห์สถานการณ์ภายในประเทศพบว่า คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่ยังมีปัญหาในด้านคุณภาพ การศึกษาและสติปัญญา มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและผลิตภาพแรงงานต่ำ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผู้เรียนไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาการทางด้านการคิด วิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สิ่งก็ตามมา คือ ผู้เรียนต้องเรียนอย่างเคร่งเครียดและเหน็ด ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ทำให้เรียนอย่างไม่มี ความสุข ส่งผลเสียตามมามากมาย อาทิ ความอดทน ความขยัน หมั่นเพียรและความตั้งใจลดลง ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ลดลง ความรักที่จะเรียนจางลง ความรักในความเป็นมนุษย์ของตนเองสูญเสียไป ความรู้สึกอ่อนโยนเอื้ออาทรหายไป ความเห็นอกเห็นใจต่อกันและกันเสื่อมไป และความรักเพื่อนมนุษย์และสภาพแวดล้อมหมดไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 21) จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้เชิญ คณะผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษามาพัฒนาและนำเสนอทฤษฎี การเรียนรู้ที่มีความสุขที่เหมาะสมกับบริบทของคนไทยขึ้น

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ และเชื่อว่าการอธิบายการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ สามารถอธิบายจากสาเหตุที่มาจากตัวแปรคุณลักษณะครู คุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง คุณลักษณะเพื่อน คุณลักษณะ

ผู้เรียน และคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขของกิตติยวดี บุญชื่อ และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540: 22) ที่ได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับบริบทของสังคมไทย และการศึกษาของแพรวพรรณ พิเศษ (2548) มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิง สาเหตุการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษา สันติราษฎร์

แนวคิด ทฤษฎี

กิตติยวดี บุญชื่อ และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2540: 4-31) ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข ซึ่งมีแนวคิดหลักการที่สำคัญ คือ ต้องการให้ผู้เรียน ได้แสวงหาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ต่างๆ อย่างมีความสุขให้ สถานศึกษาเป็นแหล่งค้นพบสิ่งมหัศจรรย์ที่ผู้เรียนสามารถพบได้ ด้วยตัวของตัวเอง จากแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการเรียน ดังกล่าว ทำให้เกิดทฤษฎีย่อยของการเรียนรู้ที่มีความสุข 6 ทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีที่ 1 สร้างความรักและศรัทธา (Love and Respect) การเรียนรู้บนพื้นฐานแห่งความรักและศรัทธาของ ผู้เรียนที่มีต่อครูและวิชา ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จำเป็น เพราะเมื่อผู้เรียนเกิดความรักและศรัทธาต่อครู จะทำให้เกิดความ สนใจต่อครู ต่อบทเรียน และต่อเพื่อนร่วมชั้นเรียน จะทำให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขได้

ทฤษฎีที่ 2 เห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Learning Appreciation) แนวคิดนี้ช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียน จะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจ เรียนและสนใจในการเรียนรู้

ทฤษฎีที่ 3 เปิดประตูสู่ธรรมชาติ (Naturalization) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกไปนอกห้องเรียน จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดความรู้สึกเสรี ไม่กดดัน และเป็นธรรมชาติมากขึ้น ซึ่งแนวคิด นี้เน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

ทฤษฎีที่ 4 มุ่งมั่นและมั่นคง (Willing and Firm) การรู้จักตัวเอง รู้จุดดีและจุดด้อยของตนเอง พร้อมจะปรับปรุง และแก้ไข รู้จักระงับอารมณ์ มั่นใจ และตั้งใจจริง ย่อมจะนำซึ่ง ความสำเร็จในชีวิตมาให้แก่ตน จึงจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจ

เมื่อผู้เรียนมีความมั่นใจย่อมจะกล้าเผชิญสภาวะต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับเวลา บุคคล และสภาพการณ์

ทฤษฎีที่ 5 ดำรงรักษาไมตรีจิต (Friendship) การที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จะต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน จริงใจและให้เกียรติกันและกัน

ทฤษฎีที่ 6 ชีวิตที่สมดุล (Equilibrium of Life) การปรับตัวเองให้มีความพอเหมาะพอดี รู้ขีดจำกัดของความปรารถนาส่วนตน ประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม มีความสำรวมไม่หลงตัวเอง และขณะเดียวกันก็ไม่ดูถูกตัวเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้อย่างมีความสุข ตามแนวปฏิรูปการศึกษาของนักเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์
- 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์กับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

- 1) คุณลักษณะครู คุณลักษณะเพื่อน คุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง คุณภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะผู้เรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 2) คุณลักษณะครูมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางคุณภาพการเรียนการสอน และคุณลักษณะผู้เรียน
- 3) คุณลักษณะเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางคุณลักษณะผู้เรียน
- 4) คุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางคุณลักษณะผู้เรียน
- 5) คุณภาพการเรียนการสอน มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางคุณลักษณะผู้เรียน

วัตถุประสงค์และวิธีการ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเรียนรู้อย่างมีความสุขตามแนวปฏิรูปการศึกษาของนักเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ มีวิธีการดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) สังเคราะห์แนวคิดและผลการวิจัยโดยพิจารณาเหตุผลและความเป็นไปได้ตามทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ
- 3) สร้างโมเดลการวิจัยตามสมมติฐาน ประกอบด้วยตัวแปรภายนอก 3 ตัวแปร ตัวแปรภายใน 3 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ 20 ตัวแปร

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีวิธีการดำเนินการดังนี้

- 1) โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ จำนวน 335 คน

- 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ใช้สถิติไค-สแควร์ เป็นค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรม LISREL 8.72 โดยมีการดำเนินการดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีการศึกษา 2554 ประเภทวิชาพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 2,508 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 335 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2) ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย คุณลักษณะครู คุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง คุณลักษณะเพื่อน คุณภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะผู้เรียน และตัวแปรตาม คือ

การเรียนรู้อย่างมีความสุข

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีปัจจัยด้านคุณลักษณะครู คุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง คุณลักษณะเพื่อน คุณภาพการเรียนการสอน และคุณลักษณะผู้เรียน และตอนที่ 3 แบบสอบถามการเรียนรู้อย่างมีความสุข ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ และด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha's Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์
- 2) นำส่งแบบสอบถามถึงผู้ประสานงานในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์เพื่อประสานในการจัดเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้รับการสุ่ม

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปรแต่ละตัวที่ใช้ในการศึกษา
- 2) วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรทั้งหมด โดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในรูปเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) เพื่อให้ทราบถึงขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดล และใช้เป็นข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป
- 3) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบ

ความตรงของโมเดลการวัดของตัวแปรแฝงแต่ละด้าน

- 4) วิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดล (Validation of the Model) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) ด้วยโปรแกรม LISREL 8.72

ผลการศึกษา

ในการวิจัยเพื่อศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

- 1) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี กล่าวคือ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 54.78 ที่องศาอิสระเท่ากับ 82 (df) มีความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ .98 มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ .01 มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ ค่ารากกำลังสองของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .00 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรการเรียนรู้อย่างมีความสุข (R^2) มีค่าเท่ากับ .78 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้ร้อยละ 78

- 2) สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน ดังนี้

- (1) คุณลักษณะครู คุณลักษณะเพื่อน คุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง คุณภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะผู้เรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข
- (2) คุณลักษณะครูมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางคุณภาพการเรียนการสอนและคุณลักษณะผู้เรียน
- (3) คุณลักษณะเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข
- (4) คุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีอิทธิพลทางอ้อม

ผ่านทางคุณลักษณะผู้เรียน

(5) คุณภาพการเรียนการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ดังแสดงในตารางที่ 1 และภาพที่ 1

อภิปรายผลการศึกษา

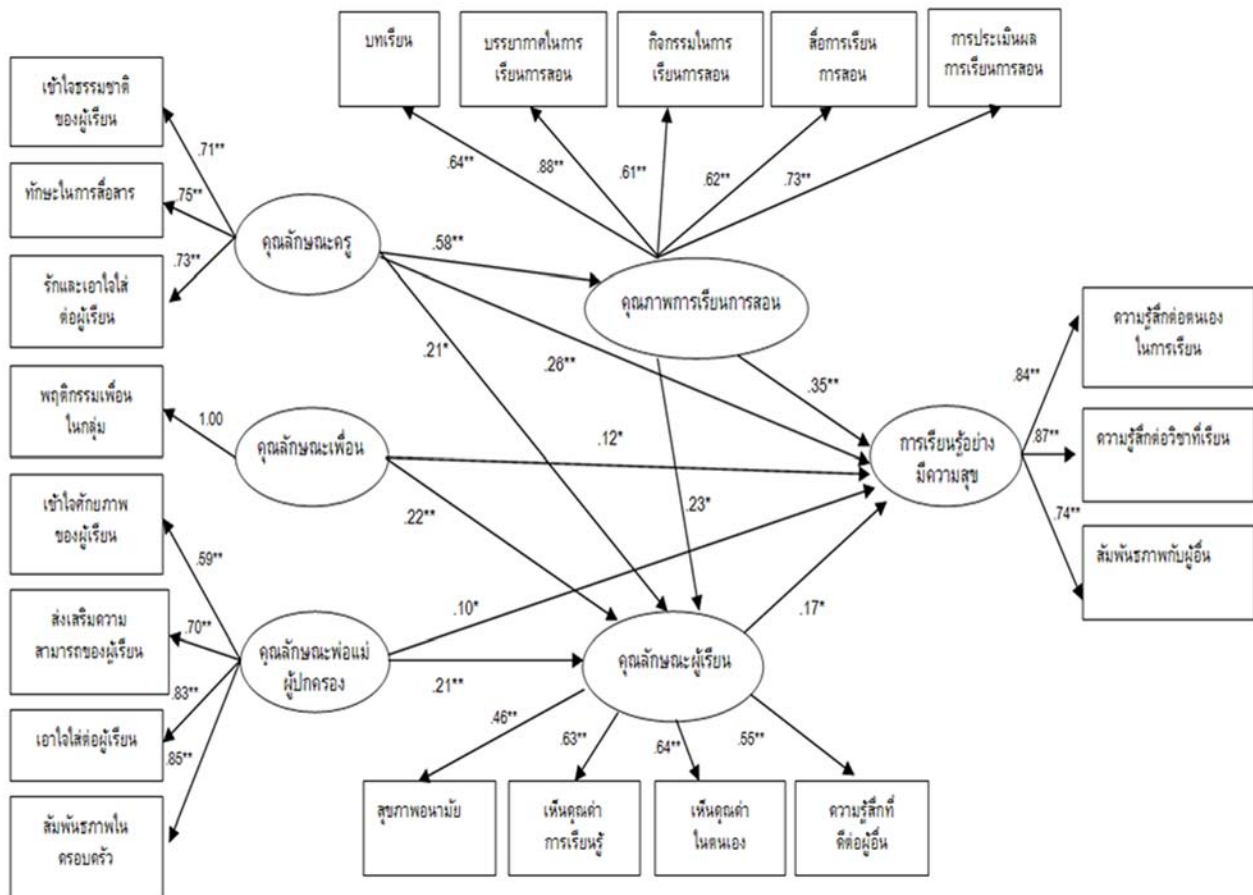
ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ผลการศึกษาได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกับสมมติฐาน ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์แยกค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง และการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ตัวแปรแฝง	คุณภาพการเรียนการสอน			คุณลักษณะผู้เรียน			การเรียนรู้อย่างมีความสุข		
	TTE	DDE	IIE	TTE	DDE	IIE	TTE	DDE	IIE
คุณลักษณะครู	.58**	.558**	-	.34**	.21*	.13*	.49**	.26**	.23**
คุณลักษณะเพื่อน	-	-	-	.22**	.22**	-	.16**	.12*	.04
คุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง	-	-	-	.21**	.21**	-	.15**	.10*	.04*
คุณภาพการเรียนการสอน	-	-	-	.23*	.23*	-	.39**	.35**	.04
คุณลักษณะผู้เรียน	-	-	-	-	-	-	.17*	.17*	-

Chi-Square = 54.78, df = 82, p = 1.00, GFI = .99, AGFI = .98, RMR = .01, RMSEA = .00

*p<.05, **p<.01

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์

1) สมมติฐานข้อที่ 1 กำหนดไว้ว่าตัวแปรทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะครู คุณลักษณะเพื่อน คุณลักษณะพ่อแม่ ผู้ปกครอง คุณภาพการเรียนการสอน คุณลักษณะผู้เรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ผลการศึกษา สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และสามารถร่วมกันอธิบาย ความแปรปรวนของการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้ ร้อยละ 78 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขมากที่สุด คือ คุณภาพการเรียนการสอน ตัวแปรที่มีอิทธิพลรองลงมา คือ คุณลักษณะของครู คุณลักษณะผู้เรียน คุณลักษณะเพื่อน และ คุณลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครองตามลำดับ สอดคล้องกับทฤษฎี การเรียนรู้อย่างมีความสุขของกิตติวดี บุญชื้อและคณะ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) งานวิจัยของแพรวพรรณ พิเศษ (2548) และศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544: 124-141) ที่ได้กล่าวถึงการเรียนรู้อย่างมีความสุขขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่ให้ความรักและเอาใจใส่ต่อผู้เรียน เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน มีทักษะในการสื่อสารและมีความเป็นกัลยาณมิตร จัดการเรียน การสอนให้มีบรรยากาศที่ผ่อนคลายมีบทเรียนที่สนุกสนาน มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย พ่อแม่ผู้ปกครองที่เข้าใจ ในศักยภาพของบุตร คอยดูแลเอาใจใส่ต่อบุตร สนับสนุนส่งเสริม ให้บุตรได้เลือกเรียนตามความสามารถและตามความถนัด และผู้เรียนมีสุขภาพที่แข็งแรง มีความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ รวมทั้งมีกลุ่มเพื่อนที่คอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ซึ่งกันและกัน

2) สมมติฐานข้อที่ 2 กำหนดไว้ว่าคุณลักษณะครูมี อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมี อิทธิพลทางอ้อมผ่านคุณภาพการเรียนการสอนและคุณลักษณะผู้เรียน ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แสดงว่า คุณลักษณะครูที่ดีจะส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข กล่าวคือ ถ้าหากครูมีความเข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียน ครูมีทักษะในการสื่อสารเป็นกัลยาณมิตร ครูมีความรักและ เอาใจใส่ต่อผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกิตติวดี บุญชื้อ และคณะ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) วราศิริ วงศ์สุนทร (2543) สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545: 342) และวิเศษ ชินวงศ์ (2544: 37) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของครู ประกอบด้วย ครูมีความเข้าใจ และยอมรับผู้เรียนแต่ละคนว่าเป็นปัจเจกบุคคล ยอมรับข้อดี

ข้อดีของผู้เรียน มีความเป็นกัลยาณมิตร รักและเอาใจใส่ต่อ ผู้เรียน

ผลการศึกษายังพบว่า คุณลักษณะครูมีอิทธิพลทางอ้อม ต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยผ่านทางคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kyriakou (1993) ที่ได้กล่าวถึง คุณลักษณะที่สำคัญของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน คุณภาพการวางแผน การสอน และการเตรียมการสอน คุณภาพของกระบวนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้รับกิจกรรมและความสนุกสนานจากบทเรียน เทคนิคในการสื่อสารและการตั้งคำถามเพื่อสังเกตการตอบสนอง ของผู้เรียน

ข้อค้นพบอีกประการหนึ่ง พบว่า คุณลักษณะครู มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยผ่านทาง คุณลักษณะผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติวดี บุญชื้อ และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) และ Kounin (1990) ที่กล่าวว่าครูจะต้องมีความรู้สึกไวต่อ บรรยากาศในห้องเรียน มีบทบาทในการจูงใจให้ผู้เรียนรักการเรียน หากครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ให้ความรักและเอาใจใส่ เสริมสร้าง ให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนภาพร จันทรศัพท์ (2547: 3) ที่พบปัญหาและอุปสรรคต่อผู้เรียนที่สำคัญ คือ ครูที่ไม่เข้าใจ ในศักยภาพของผู้เรียนชอบต่อว่าและตำหนิผู้เรียนที่เรียนได้ไม่ดี หรือถูกผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความอับอายต่อเพื่อนในชั้นเรียน และไม่กล้าเข้าห้อง เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเข้าเรียนและ ไม่ตั้งใจเรียน

3) สมมติฐานข้อที่ 3 กำหนดไว้ว่าคุณลักษณะของ เพื่อนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางคุณลักษณะของผู้เรียน ผลการศึกษาในประเด็นนี้มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ คุณลักษณะของเพื่อนมีอิทธิพล ทางตรงเป็นไปตามแนวคิดของกิตติวดี บุญชื้อ และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) ที่กล่าวว่า เพื่อนในกลุ่มที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รักใคร่ปรองดองกัน ช่วยกันศึกษาหาความรู้จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ อารี พันธมณี (2544: 189) ที่กล่าวถึงอิทธิพล ของเพื่อนในวัยรุ่นว่าเด็กวัยนี้เห็นเพื่อนเป็นเทวดา เพื่อน คือ

ความสุข จะรักเพื่อน เชื่อเพื่อนและทำตามเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ และยังสอดคล้องกับตัวชี้วัดการสร้างสรรค์ศักยภาพของเยาวชนไทย (Developmental Asset) ของกรมสุขภาพจิต (2552: 3) ที่กล่าวว่า การคบเพื่อนในวัยรุ่นถือเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากเพื่อนมีอิทธิพลมากและวัยรุ่นต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน จึงมักเอาอย่างและทำตามค่านิยมของเพื่อนในกลุ่ม

ข้อค้นพบอีกประการหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้พบว่า คุณลักษณะของเพื่อนไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขผ่านทางคุณลักษณะนักเรียน ผลการศึกษาในประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เนื่องมาจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีพลังความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดและตัดสินใจ ผู้ที่รักการเรียนรู้และไม่ดีจะเกิดแรงกระตุ้นจากภายใน และพยายามตั้งใจทำให้ตนเองประสบความสำเร็จ ดังนั้นผู้เรียนกลุ่มนี้อาจเป็นตัวของตัวเอง ไม่มีพฤติกรรมตามเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งความคิด ความอ่าน และวุฒิภาวะเหล่านี้ เกิดขึ้นได้ภายในตัวบุคคล ซึ่งพัฒนามาจากการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ ครู หรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความคิดและกล้าตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ดังที่กรมสุขภาพจิต (2552: 3) กล่าวว่า เยาวชนและวัยรุ่นยุคใหม่มีหัวใจ จึงอาจส่งผลให้คุณลักษณะเพื่อนไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขผ่านทางคุณลักษณะผู้เรียน

4) สมมติฐานข้อที่ 4 กำหนดไว้ว่าคุณลักษณะพ่อแม่ ผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางด้านคุณลักษณะผู้เรียน ผลการศึกษา สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แสดงว่า เมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ต่อผู้เรียน เข้าใจศักยภาพของผู้เรียน ส่งเสริมความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปด้วยดี จะส่งผลให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข สอดคล้องกับทฤษฎีของกิตติยวดี บุญชื้อ และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนจะเรียนอย่างมีความสุขถ้าได้รับการยอมรับ มีความสามารถเฉพาะตัว มีจุดเด่น จุดด้อยแตกต่างกัน และควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมตามความสามารถและความถนัด และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ คินส์ลีย์ ฉัตรคุปต์ (2544: 124-141) พิไลวรรณ แต่งขาว (2545: 68-70) มิญช์มนัส วรกรรมทินทร์ (2544: 86) ซึ่งได้กล่าวว่า ครอบครัวที่มีความรักและความอบอุ่น พ่อแม่ผู้ปกครองที่รัก และเอาใจใส่ใจต่อบุตร จะส่งผลให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข นอกจากนี้

ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Lindgren (1980) ที่ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางบ้านว่าเป็นบรรยากาศทางอารมณ์ ถ้าผู้เรียนเกิดความมั่นคงและปลอดภัยทางจิตใจกับครอบครัวแล้ว จะช่วยให้ผู้เรียนผ่านอุปสรรคได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านการเรียน และการแก้ปัญหาอื่นๆ

ข้อค้นพบอีกประการหนึ่ง พบว่า คุณลักษณะพ่อแม่ ผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขผ่านทางตัวแปรคุณลักษณะผู้เรียน กล่าวคือ ถ้าคุณลักษณะพ่อแม่ ผู้ปกครองดี คือ คอยดูแลเอาใจใส่ต่อผู้เรียน เข้าใจในศักยภาพของผู้เรียน ส่งเสริมความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวดีจะส่งผลให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในการเรียน ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้น สนใจในการเรียน รู้สึกสนุกที่จะเรียน และถ้าหากผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเองจะก่อให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของอัสรา อาวรรณ (2540: 45) ที่พบว่าสัมพันธ์ภาพในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคมถ้าครอบครัวสมบูรณ์ด้วยระเบียบและคุณธรรมอันดีทุกประการแล้ว สมาชิกทุกคนก็จะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

5) สมมติฐานข้อที่ 5 กำหนดไว้ว่าคุณภาพการเรียนการสอนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางด้านคุณลักษณะผู้เรียน ผลการศึกษาประเด็นนี้มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพการเรียนการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แสดงว่าการเรียนการสอนที่มีบทเรียนที่สนุกสนาน น่าสนใจ ทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน สื่อที่ใช้มีความหลากหลายเหมาะสมกับบทเรียน มีบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ผ่อนคลาย มีการประเมินผลตามสภาพจริงจะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข เป็นไปตามแนวคิดของกิตติยวดี บุญชื้อ และคณะ (2540) ที่กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุข คือ บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชาวิธีการเรียนสนุกไม่น่าเบื่อและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน มุ่งพัฒนากระบวนการคิด เรียนรู้สัมพันธ์กับธรรมชาติ มีกิจกรรมที่หลากหลาย และการประเมินมุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียนในภาพรวมมากกว่าพิจารณาจากการทดสอบทางวิชาการ สอดคล้องกับแนวคิดของสมุน อมรวิวัฒน์ (2540) และ Scarcella

and Oxford (1992) ที่กล่าวถึงการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ถือเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตามที่หลักสูตร เพื่อพัฒนาความเจริญทุกด้านให้แก่ผู้เรียน

6) ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการเรียนการสอน ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขผ่านทางคุณลักษณะผู้เรียน ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ลักษณะผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู และบุคคลใกล้ชิดของผู้เรียนที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ รักการเรียนรู้ มีความพร้อมในการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด จึงทำให้การเรียนการสอน ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1) ครูควรเป็นกัลยามิตรที่ดีต่อนักเรียน คอยให้กำลังใจ และเป็นທີ່ปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหา ใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนโยน มีเหตุมีผล สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง ยกย่องชมเชยเมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในด้านการเรียนหรือด้านอื่นๆ แสดงความรักและเอาใจใส่ต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรม นอกจากนี้ครูควรจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่มีความสุข ดังนี้ จัดบทเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหาทันสมัย จูงใจให้ติดตามและมีความต่อเนื่อง จัดกิจกรรมที่หลากหลายและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ตามความถนัดและความสนใจ เลือกใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียน จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ผ่อนคลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออก และประเมินผล การเรียนการสอนจากพัฒนาการของผู้เรียนในภาพรวม รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลตนเอง

2) พ่อแม่ผู้ปกครองควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ให้ความรักและเอาใจใส่ต่อผู้เรียน สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัดและตามความสนใจ เข้าใจในศักยภาพของผู้เรียน ปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ที่ให้ทุนสนับสนุน

บรรณานุกรม

กรมสุขภาพจิต. 2552. **คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ร.ส.พ.

กิตติยวดี บุญซื่อ, ปิตินันท์ สุทธสาร, สุนทร ช่วงสุนิช และ วิภา ตันฑุลพงศ. 2540. "การเรียนรู้ที่มีความสุข." **วารสารครุศาสตร์**. 26 (1): 7-22.

นภาพร จันทรศัพท. 2547. **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

พิไลวรรณ แต่งขาว. 2545. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา สมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

แพรวพรรณ พิเศษ. 2548. **โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีวิทยการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

มิญช์มันัส วรรณมรินทร์. 2544. **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วราศิริ วงศ์สุนทร. 2543. **การเรียนรู้ที่มีความสุข: การวิจัยรายกรณีครูต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิเศษ ชินวงศ์. 2544. เบญจลักษณ์การเรียนรู้สู่ผู้เรียนเป็นสำคัญ.
วารสารวิชาการ 4(2), 34-41.

คันสนีย์ จัตรคุปต์. 2544. เทคนิค IQ EQ AQ 3Q เพื่อความสำเร็จ.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันสร้างสรรค์ศักยภาพสมอง
ครีเอทีฟเบรน.

สุนน อมรวิวัฒน์. 2540. "ทำไมต้องปฏิรูปการเรียนรู้"
วารสารครุศาสตร์ 26(1): 1-6.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2545. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
2540. โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน :
ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขต้นแบบการเรียนรู้
ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร: ไอเดียสแควร์.

สำนักงานกฤษฎมนตรี. 2554. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 11(2555-2559). กรุงเทพมหานคร:
ไอเดียสแควร์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552. ยุทธศาสตร์
การพัฒนาคุณภาพการศึกษา: ระเบียบวาระแห่งชาติ
(พ.ศ. 2551-2555). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

อัสนา อวรรณ. 2540. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพใน
ครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมและปัจจัยทาง
ชีวิสังคมกับความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง
ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสังกัด
สำนักงานแพทย์. ปริญญาโทพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาสุขศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

อารี พันธมณี. 2544. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สู่ความ
เป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร: ธนอักษรพิมพ์.

Kounin, J. S. 1990. Discipline and Group Management
in Classrooms. New York: Holt, Rinehart and
Winston.

Kyriakou, C. 1993. "Teacher Stress and Burnout: An
International Review." Educational Research.
(29): 89-96.

Lindgren, H. C. 1980. Educational Psychology in the
Classroom. Oxford: University Press.

Scarcella, R. C., and R. L. Oxford. 1992. "The Tapestry of
Language Learning." The Individual in the
Communicative Classroom. Boston: Heinle & Heinle.

>> ดร.สุวรรณา นาควินุลย์วงศ์

จบการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หลักสูตรศึกษาศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจุบัน อาจารย์ประจำภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์